

กรรมการอิสระ บริษัทครอบครัว และการเกลี้ยกำไ

Independent directors, family firms and income smoothing

วรวิทย์ เพ็ชรรัตน์*

Warawit Phetruen

Received : September 17, 2019 Revised : November 13, 2019 Accepted : December 16, 2019

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของกรรมการอิสระและการเกลี้ยกำไ รวมทั้งผลกระทบของบริษัทครอบครัวต่อประสิทธิภาพของกรรมการอิสระ กลุ่มตัวอย่างเป็นบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและตลาด เอ็ม เอ ไอ ที่ไม่ใช่บริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมการเงิน จำนวน 479 บริษัท โดยรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงินของบริษัทตัวอย่างในช่วงปี พ.ศ. 2551 ถึง พ.ศ. 2560 ด้วยการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ ผลการศึกษาพบว่า โดยรวมกรรมการอิสระไม่มีความสัมพันธ์กับการเกลี้ยกำไ อย่างเป็นนัยสำคัญ อย่างไรก็ตาม เมื่อทำการวิเคราะห์โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างเป็นกลุ่มบริษัทครอบครัวและที่ไม่ใช่บริษัทครอบครัว พบหลักฐานว่า กรรมการอิสระมีความสัมพันธ์เชิงลบต่อการเกลี้ยกำไ ในกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่บริษัทครอบครัวอย่างมีนัยสำคัญ แต่ไม่พบหลักฐานความสัมพันธ์ดังกล่าวในกลุ่มบริษัทครอบครัว การวิเคราะห์โดยเพิ่มตัวแปรปฏิสัมพันธ์ระหว่าง กรรมการอิสระกับบริษัทครอบครัวพบว่า บริษัทครอบครัวส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของกรรมการอิสระในการกำกับดูแลการรายงานทางการเงินอย่างมีนัยสำคัญ

คำสำคัญ: การกำกับดูแลกิจการที่ดี กรรมการอิสระ การตกแต่งบัญชี การเกลี้ยกำไ

* อาจารย์ ภาควิชาการบัญชี คณะบริหารธุรกิจ เศรษฐศาสตร์และการสื่อสาร มหาวิทยาลัยนเรศวร

* Lecturer, Department of Accounting, Faculty of Business, Economics and Communications, Naresuan University

Abstract

The objective of this study is to investigate the relationship between independent directors and income smoothing and the effect of family firms on the effectiveness of independent directors of Thai listed companies. A sample consists of non-financial 497 firms listed on The Stock Exchange of Thailand and the Market for Alternative Investment (MAI). Financial data of the sample between 2008 and 2017 were collected and analysed by multiple regression analysis. Overall, the results show independent directors on the board have no significant relationship with income smoothing. However, the findings from the analysis of the sample consists of only non-family firms and family firms separately show that independent directors on the board have a negatively significant relationship with income smoothing for non-family firms but show no evidence of such relationship for the family firms. In addition, inclusion of the interaction term between independent directors and family firms into the analysis reveals that the family firm has a negative effect on the supervisory effectiveness regarding financial reporting of independent directors.

Keywords: Corporate governance, Independent directors, Earnings management, Income smoothing

1. บทนำ

การกำกับดูแลกิจการที่ดีประกอบด้วยกลไกหลากหลาย เช่น การกำหนดเรื่องสัดส่วนโครงสร้างคณะกรรมการบริษัท เพื่อเพิ่มประสิทธิผลในการกำกับดูแล หรือ การมีข้อกำหนดเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของกรรมการในการควบคุมดูแลระบบการควบคุมภายในต่าง ๆ ที่จะทำให้การจัดทำรายงานทางการเงินได้ข้อมูลที่น่าเชื่อถือ ประเทศไทยมีข้อกำหนดให้บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์(บริษัทจดทะเบียน)มีการนำหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีมาใช้อย่างจริงจังในช่วงหลังวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชียที่เกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2540 เพื่อยกระดับการกำกับดูแลกิจการ การเพิ่มความโปร่งใสในตลาดทุน และรวมถึงเพื่อเพิ่มคุณภาพของข้อมูลทางการบัญชีของบริษัทจดทะเบียน อย่างไรก็ตามอาจนับได้ว่าหน่วยงานกำกับดูแลของไทยได้มีการริเริ่มการกำกับดูแลกิจการที่ดีมาก่อนหน้านั้นแล้วระยะหนึ่งจากการมีข้อกำหนดให้คณะกรรมการของบริษัทจดทะเบียนต้องประกอบด้วยกรรมการจากภายนอกหรือกรรมการอิสระ (Outside /independent directors) ซึ่งนับเป็นกลไกที่สำคัญหนึ่งในการกำกับดูแลตั้งแต่ปี พ.ศ. 2536 และมีการปรับเปลี่ยนข้อกำหนดเกี่ยวกับสัดส่วนของกรรมการอิสระมาเป็นลำดับ

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับประสิทธิผลของกรรมการอิสระต่อคุณภาพของข้อมูลทางการบัญชีที่ผ่านมา พบว่าการมีกรรมการอิสระในคณะกรรมการช่วยให้คุณภาพของข้อมูลทางการบัญชีมีคุณภาพดีขึ้นโดยสามารถลดการตกแต่งบัญชีของผู้บริหารได้ (Chen et al., 2015; Hutchinson et al., 2008; Jaggi et al., 2009; Klein, 2002; Peasnell et al., 2005) อย่างไรก็ตามงานวิจัยที่ผ่านมาส่วนใหญ่เน้นการศึกษาการตกแต่งบัญชีด้วยการวัดจำนวนคงค้างที่เกินปกติ (Abnormal/Discretionary Accruals) แม้ว่าการตกแต่งบัญชีจะสามารถวัดค่าโดยวิธีอื่น ๆ ได้ เช่น การวัดระดับการเกื้อหนุนกำไร (Income smoothing) หรือ การตกแต่งบัญชีด้วยการปรับเปลี่ยนรายการธุรกิจ (Real earnings management) เป็นต้น จากการสืบค้นยังไม่พบงานวิจัยมากนักที่ศึกษาประสิทธิผลของการกำกับดูแลกิจการต่อการตกแต่งบัญชีด้วยการเกื้อหนุนกำไร

งานวิจัยที่ผ่านมายังได้รายงานปัจจัยต่าง ๆ ที่อาจกระทบต่อประสิทธิผลของกรรมการอิสระในการกำกับดูแลกระบวนการรายงานทางการเงิน เช่น โครงสร้างการถือหุ้นของบริษัทที่กลุ่มผู้ถือหุ้นใหญ่เป็นกลุ่มครอบครัว (บริษัทครอบครัว) หรืออำนาจของประธานบริหาร เป็นต้น ซึ่งงานวิจัยในหลายประเทศพบว่า ปัจจัยดังกล่าวส่งผลกระทบทางลบต่อประสิทธิผลของกรรมการอิสระ (Jaggi et al., 2009; Mansor et al., 2013; Prencipe and Bar-Yosef, 2011) ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งในภูมิภาคเอเชียที่โครงสร้างการถือหุ้นของบริษัทจดทะเบียนมีลักษณะที่ควบคุมโดยกลุ่มตระกูล/ครอบครัว แตกต่างจากประเทศตะวันตก เช่น อเมริกา อาจพิจารณาได้ว่ากลไกการกำหนดให้มีกรรมการอิสระในประเทศไทยอาจไม่ประสบผลสัมฤทธิ์ที่หน่วยงานกำกับดูแลคาดหวัง

ดังนั้น การวิจัยถึงความสัมพันธ์ของการกำกับดูแลกิจการที่ดีต่อการเกี่ยก้าไรในประเทศไทยจะช่วยเพิ่มองค์ความรู้ด้านการกำกับดูแลกิจการที่ดีโดยเฉพาะบทบาทหน้าที่ของกรรมการอิสระที่มีต่อคุณภาพของการรายงานทางการเงิน และจะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานกำกับดูแลตลาดทุน ภาครัฐ รวมทั้งองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการกำกับดูแลกิจการที่ดี ที่สามารถใช้ผลการศึกษาเพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมการกำกับดูแลกระบวนการรายงานทางการเงินของบริษัทจดทะเบียนให้มีข้อมูลทางการบัญชีที่มีคุณภาพมากขึ้น

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของการกำกับดูแลกิจการที่ดีกับการคุณภาพของข้อมูลทางการบัญชี โดยเฉพาะกลไกการกำหนดให้มีกรรมการอิสระในคณะกรรมการบริษัทต่อการตกแต่งบัญชี และผลกระทบของบริษัทครอบครัวต่อประสิทธิผลของกรรมการอิสระของบริษัทจดทะเบียนของไทย

2. ทบทวนวรรณกรรม

2.1 การกำกับดูแลกิจการที่ดี

การกำกับดูแลกิจการที่ดีของบริษัทจดทะเบียนของไทยอาจนับได้ว่าเริ่มขึ้นตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2536 ที่หน่วยงานกำกับดูแลกำหนดให้คณะกรรมการของบริษัทจดทะเบียนต้องประกอบด้วยกรรมการจากภายนอก กลไกการกำกับดูแลของไทยมีการพัฒนาอย่างจริงจังมากขึ้นหลังวิกฤติการณ์เศรษฐกิจในปี พ.ศ. 2540 โดยเริ่มจากการออกหลักปฏิบัติ 15 ข้อ ในปี พ.ศ. 2545 ต่อมาในปี พ.ศ. 2549 ได้มีการปรับปรุงหลักปฏิบัติให้สอดคล้องกับหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีปี ค.ศ. 2004 ขององค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา อีก 6 ปีต่อมามีการปรับหลักปฏิบัติให้สอดคล้องกับเกณฑ์ของ ASEAN Corporate Governance Scorecard จากที่ผ่านมากลไกการกำกับดูแลที่ดีใช้หลัก Comply-or-explain กล่าวคือให้บริษัทนำหลักปฏิบัติไปใช้ในการกำกับดูแลกิจการหากไม่สามารถทำได้ให้อธิบายเหตุผล Persons (2006) เห็นว่าการพัฒนาระบบกำกับดูแลกิจการที่ดีของไทยเน้นบทบาทของกรรมการในการพัฒนาปรับปรุงการกำกับดูแลกิจการเป็นหลัก ซึ่งแตกต่างจากหลักการกำกับดูแลของอเมริกาที่หน่วยงานกำกับดูแลเน้นการออกกฎให้บริษัทปฏิบัติตาม เช่น กฎหมาย Sarbanes-Oxley Act และล่าสุดหน่วยงานกำกับดูแลของไทยได้มีการปรับปรุงหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี พ.ศ. 2560 และใช้หลัก Apply-or-explain คือกิจการนำหลักการไปประยุกต์ใช้และอธิบายเหตุผลของการไม่ปฏิบัติ

พัฒนาการของกลไกการกำหนดจำนวนกรรมการอิสระในคณะกรรมการของบริษัทจดทะเบียนของไทย เริ่มขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2536 ซึ่งหน่วยงานกำกับดูแลกำหนดให้บริษัทจดทะเบียนมีกรรมการจากภายนอกหรือกรรมการอิสระ จำนวน 2 คน และมีการปรับเปลี่ยนข้อบังคับดังกล่าวเป็นกำหนดให้มีกรรมการอิสระจำนวน 3 คน ในปี พ.ศ. 2546 และปี พ.ศ. 2553 ปรับจำนวนกรรมการอิสระเป็นจำนวน 1 ใน 3 แต่ต้องไม่น้อยกว่า 3 คน อย่างไรก็ตาม คณะกรรมการบริษัทควรประกอบด้วยกรรมการอิสระในสัดส่วนที่จะทำให้เกิดการถ่วงดุลอำนาจภายในคณะกรรมการอันจะส่งผลให้กรรมการ

สามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระไม่ตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของบุคคลใด (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2555) ซึ่งปกติแล้วหน่วยงานกำกับดูแลทั้งของประเทศไทยและต่างประเทศจะส่งเสริมหรือกำหนดให้บริษัทจดทะเบียนมีสัดส่วนของกรรมการอิสระในสัดส่วนที่สูงเมื่อกิจการมีการควบคุมโดยกลุ่มครอบครัว (Monetary Authority of Singapore, 2012; Securities Commission Malaysia, 2017)

2.2 กรรมการอิสระและคุณภาพของข้อมูลทางการบัญชี

วรรณกรรมรายงานว่ากรรมการอิสระในคณะกรรมการมีความสัมพันธ์กับการลดลงของการตกแต่งบัญชีของฝ่ายบริหาร เช่น Hutchinson et al. (2008) ได้ศึกษาบริษัทในตลาดหลักทรัพย์ของประเทศออสเตรเลียและพบหลักฐานว่าการมีกรรมการอิสระในคณะกรรมการมีความสัมพันธ์เชิงลบกับการตกแต่งบัญชี Klein (2002) พบหลักฐานจากการศึกษาบริษัทอเมริกันว่าความเป็นอิสระของคณะกรรมการและความเป็นอิสระของกรรมการตรวจสอบมีความสัมพันธ์เชิงลบต่อการตกแต่งบัญชีด้วยการปรับแต่งจำนวนคงค้าง นอกจากนี้ Peasnell et al. (2005) ได้ทำการศึกษาและพบว่า ในประเทศอังกฤษ กรรมการอิสระมีความสัมพันธ์เชิงลบต่อการตกแต่งบัญชีเพื่อเพิ่มกำไรของบริษัท การศึกษาวิจัยในประเทศเอเชียที่มีปัจจัยสถาบันแตกต่างจากประเทศตะวันตก เช่น มีโครงสร้างการถือหุ้นแบบกระจุกตัว ก็พบหลักฐานที่สอดคล้องกัน ยกตัวอย่างเช่น Jaggi et al. (2009) ที่ได้ศึกษาประสิทธิผลของกรรมการอิสระของบริษัทในฮ่องกง พบว่า กรรมการอิสระช่วยเพิ่มคุณภาพของการรายงานทางการเงินได้โดยการลดการตกแต่งบัญชีได้ Bradbury et al. (2006) ได้ศึกษาบริษัทในประเทศมาเลเซียและสิงคโปร์โดยพบหลักฐานความสัมพันธ์เชิงลบของการมีคณะกรรมการตรวจสอบที่เป็นกรรมการอิสระกับการตกแต่งบัญชี จากการศึกษาดังกล่าวจะเห็นได้ว่ากรรมการอิสระเป็นกลไกที่สำคัญในการพัฒนาคุณภาพข้อมูลทางการบัญชี

2.3 กรรมการอิสระและบริษัทครอบครัว

ความมีประสิทธิผลของกลไกการกำกับดูแลกิจการที่ได้นั้นอาจได้รับผลกระทบจากสภาพแวดล้อมทางธุรกิจต่าง ๆ หรือปัจจัยสถาบัน เช่น โครงสร้างการถือหุ้น หรือ อำนาจของประธานเจ้าหน้าที่บริหาร เป็นต้น วรรณกรรมรายงานว่า แม้ว่ากรรมการอิสระจะเป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพของการรายงานทางการเงินแต่ประสิทธิผลของกรรมการอิสระมีแนวโน้มลดลงในบริษัทที่มีการถือหุ้นใหญ่โดยกลุ่มครอบครัวหรือการมีสมาชิกของกลุ่มครอบครัวของผู้ถือหุ้นใหญ่เป็นหนึ่งในคณะกรรมการด้วย เช่น การศึกษาของ Jaggi et al. (2009) พบว่าในฮ่องกง ประสิทธิภาพในการยับยั้งการตกแต่งบัญชีของกรรมการอิสระมีแนวโน้มลดลงเมื่อบริษัทมีกลุ่มผู้ถือหุ้นใหญ่เป็นกลุ่มครอบครัว หรือมีสมาชิกครอบครัวเป็นกรรมการ Mansor et al. (2013) พบหลักฐานเช่นกันว่า ในมาเลเซีย การมีกรรมการอิสระในคณะกรรมการบริษัทจะส่งผลในการลดการตกแต่งบัญชีในบริษัทที่ไม่ใช่บริษัทครอบครัวมากกว่าบริษัทที่ควบคุมโดยกลุ่มครอบครัว นอกจากนี้ Prencipe and Bar-Yosef (2011) พบว่าในประเทศอิตาลี กรรมการอิสระของบริษัทที่มีลักษณะการถือหุ้นโดยกลุ่มครอบครัวมีประสิทธิผลในการป้องกันการตกแต่งบัญชีได้น้อยกว่ากรรมการอิสระของบริษัทที่ไม่ใช่กลุ่มครอบครัว บริษัทจดทะเบียนในประเทศไทยนั้นส่วนใหญ่มีลักษณะการถือหุ้นแบบกระจุกตัว โดยผู้ถือหุ้นใหญ่ที่ควบคุมกิจการเป็นกลุ่มครอบครัวและมีคนในตระกูลนั่งในคณะกรรมการหรือเป็นประธานกรรมการหรือประธานเจ้าหน้าที่บริหารที่อาจมีอิทธิพลต่อการกำกับดูแลกิจการของคณะกรรมการของกิจการ ดังนั้น อาจส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลของกลไกการกำหนดให้มีกรรมการอิสระได้

2.4 บรรษัทภิบาลและคุณภาพข้อมูลบัญชีในประเทศไทย

การวิจัยในประเทศไทยเกี่ยวกับการนำหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีมาใช้ส่วนใหญ่เป็นการศึกษาผลของการนำหลักการกำกับดูแลมาใช้ต่อผลการดำเนินงานเป็นส่วนใหญ่ การสืบค้นพบงานวิจัยบางส่วนที่ศึกษาผลของการนำหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีต่อคุณภาพของข้อมูลทางการบัญชีซึ่งเป็นการศึกษาในภาพรวมจากระดับคะแนน

การกำบดูแลภกการที่ดึ เช่น วรวิภย เพ็ชรธึน และสุภภพร ดอกไม้ทอง (2562) ได้ทำการศึกษาบริษัทจดทะเบียนใน ประเทศไทยระหว่างปี พ.ศ. 2556 – 2560 โดยพบหลักฐานว่าการกำบดูแลภกการที่ดึมีความสัมพันธ์เชิงลบต่อการดกแต่งบัญชีด้วยจำนวนคงค้างที่เกินปกติค่าบวก หรือ อีกนัยหนึ่งการกำบดูแลภกการที่ดึช่วยลดการดกแต่งบัญชี เพื่อเพิ่มกำไรได้ และงานวิจัยของ Shen and Chih (2007) ที่ศึกษาการกำบดูแลภกการที่ดึของบริษัทจากหลาย ประเทศในเอเชียรวมถึงประเทศไทย โดยพบหลักฐานว่าการกำบดูแลภกการที่ดึมีความสัมพันธ์เชิงลบกับการดกแต่ง บัญชีจากการวัดการเก็ลยกำไรและจำนวนคงค้าง การศึกษาที่เน้นกลไกที่ละเอียดขึ้นของการกำบดูแลภกการ เช่น ความเป็นอิสระของคณะกรรมการหรือคุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบ (คุณสมบติ จำนวนการประชุม) มีอยู่ บางส่วนแต่ยังไม่พบหลักฐานที่ชัดเจนว่าความเป็นอิสระของคณะกรรมการส่งผลต่อคุณภาพข้อมูลทางการบัญชี อย่างไร ยกตัวอย่างเช่น Lhaopadchan et al. (2016) ได้ศึกษาการกำบดูแลภกการที่ดึกับดกแต่งบัญชีโดยเก็บข้อมูล ของบริษัทจดทะเบียนระหว่างปี พ.ศ. 2545 – 2554 ผลการศึกษาไม่พบหลักฐานว่าความเป็นอิสระของกรรมการบริษัท ส่งผลในการลดการดกแต่งบัญชีแต่พบว่าสัดส่วนของกรรมการที่มีความรู้ความสามารถด้านบัญชีหรือการเงินมี ความสัมพันธ์เชิงลบกับการดกแต่งบัญชี Thoopsamut and Jaikengkit (2009) ไม่พบความสัมพันธ์ของจำนวนการ ประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบและสัดส่วนของกรรมการตรวจสอบที่มีความรู้ความสามารถด้านการบัญชีหรือ การเงินต่อการดกแต่งบัญชีของบริษัทไทย โดยเก็บข้อมูลระหว่างปี พ.ศ. 2548 – 2549 อย่างไรก็ตาม การศึกษาบริษัท ในประเทศไทยเกี่ยวกับการดกแต่งบัญชีส่วนใหญ่ศึกษาผลของการกำบดูแลภกการต่อการดกแต่งบัญชีที่วัดจำนวน คงค้างที่เกินปกติ

2.5 การเก็ลยกำไร

การเก็ลยกำไร คือ การลดความผันผวนของตัวเลขกำไรโดยการโยกย้ายกำไรในปีที่มีกำไรสูงให้กับปีที่มีกำไร ต่ำ ซึ่งสามารถทำได้ด้วยวิธีการทางบัญชีและถือเป็นเรื่องปกติทางธุรกิจ (Copeland, 1968) นักวิจัยเห็นว่าบริษัทมี แนวโน้มที่จะเก็ลยกำไร เพราะหากบริษัทมีกำไรที่ไม่ผันผวน (Smoothed Earnings) นักลงทุนจะพิจารณาว่าบริษัทมี ความเสี่ยงต่ำ และทำให้นักวิเคราะห์และนักลงทุนสามารถวิเคราะห์ผลกำไรในอนาคตได้ง่ายขึ้น ดังนั้นบริษัทจะ พยายามทำให้ตัวเลขกำไรผันผวนน้อยที่สุด (Graham et al., 2005) ในมุมมองของหน่วยงานกำบดูแลการเก็ลยกำไร จัดว่าเป็นปัญหาของการรายงานทางการเงินเพราะข้อมูลตัวเลขกำไรทางบัญชีที่รายงานไว้ไม่แสดงผลการดำเนินงานที่ เป็นจริงแต่เป็นการแสดงตัวเลขที่เป็นไปตามความต้องการของผู้บริหาร เพื่อให้เป็นไปตามการคาดการณ์ของ นักวิเคราะห์ ซึ่งไม่ต้องการให้กำไรลดลง (Levitt, 1998)

Eckel (1981) แสดงให้เห็นว่าตัวเลขกำไรที่ไม่ผันผวนมากอาจเป็นผลมาจาก 1) การดำเนินธุรกิจตามปกติ และ 2) การดกแต่งบัญชีของผู้บริหาร ซึ่งการดกแต่งตัวเลขกำไรของผู้บริหารอาจทำได้โดยการปรับเปลี่ยนรายการทาง ธุรกิจ (Real smoothing) หรือการใช้วิธีการทางบัญชีเพื่อโยกย้ายกำไรระหว่างปี (Artificial smoothing) Leuz et al. (2003) วัดค่าการเก็ลยกำไรทางบัญชีด้วยการศึกษาความสัมพันธ์ของการเปลี่ยนแปลงจำนวนคงค้างทางบัญชีกับ กระแสเงินสดจากการดำเนินงาน ความสัมพันธ์ที่ตรงข้าม(ค่าลบ)ระดับสูงแสดงว่าบริษัทใช้จำนวนคงค้างเพื่อปรับให้ กำไรราบเรียบขึ้นจากกระแสเงินสดที่จะผันผวนมากกว่า Tucker and Zarowin (2006) ได้ปรับปรุงวิธีการของ Leuz et al. (2003) โดยพิจารณาการเก็ลยกำไรจากการใช้จำนวนคงค้างที่เกินปกติ (Discretionary accruals : DAC) ซึ่งนักวิชาการทางบัญชีถือว่าเป็นผลจากการดกแต่งบัญชี ดังนั้น จึงวัดการเก็ลยกำไรด้วยค่าสหสัมพันธ์สเปียร์แมนของการ เปลี่ยนแปลงจำนวนคงค้างที่เกินปกติต่อการเปลี่ยนแปลงของกำไรก่อนจำนวนคงค้างเกินปกติหรือกำไรก่อนการ ดกแต่งบัญชี (Pre-discretionary income: PDI) สำหรับช่วงเวลาหนึ่ง ๆ (Corr(Δ DAC, Δ PDI)) โดย Tucker and

Zarowin (2006) คำนวนจำนวนค้งค่างที่เกนปกติจากโมเดลที่ใช้ข้อมูลทางการบัญชี (Dechow et al., 1995; Jones, 1991; Kothari et al., 2005) ดังนี้

$$TAC = \beta_0/TA + \beta_1(\Delta REV-\Delta REC)/TA + \beta_2PPE/TA + \beta_3ROA + e$$

โดย

TAC = จำนวนค้งค่างรวม คำนวนได้จากผลค่างของกำไรสุทธิกับกระแสเงินสดจากการ ดำเนินงาน

REV = รายได้

REC = ลูกหนี้การค้า

PPE = ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์

ROA = อัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์

TA = สินทรัพย์รวม

e = ค่าความแปรปรวนหรือ DAC

กำไรก่อนจำนวนค้งค่างเกนปกตคือจำนวนค้งเหลือของกำไรสุทธิหลังหักจำนวนค้งค่างที่เกนปกตแล้ว (PDI = NI – DAC)

3. วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 กลุ่มตัวอย่างและการเก็บรวบรวมข้อมูล

ประชากรสำหรับการวิจัยเป็นบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และเนื่องจากการวิจัยในประเทศไทยที่ผ่านมาส่วนใหญ่เลือกกลุ่มตัวอย่างจากเพียงตลาดหลักทรัพย์หลัก ดังนั้น เพื่อขยายขอบเขตการวิจัยเกี่ยวกับกลไกการกำกับดูแลกิจการผู้วิจัยจึงได้รวมบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ รวมประชากรสำหรับการวิจัยจำนวน 693 บริษัท ไม่รวมบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมการเงินเนื่องจากเป็นอุตสาหกรรมที่มีรายการทางธุรกิจแตกต่างจากอุตสาหกรรมอื่น ๆ และเก็บรวบรวมข้อมูลของบริษัทตัวอย่างระหว่างปี พ.ศ. 2551 ถึง 2560 จำนวน 10 ปี จากฐานข้อมูล SETSMART ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและจากรายงานประจำปี (แบบ 56-1) ผู้วิจัยตัดตัวอย่างที่มีข้อมูลตัวแปรต่าง ๆ ไม่ครบถ้วนในช่วงเวลาดังกล่าว นอกจากนี้ผู้วิจัยเลือกตัวอย่างเป็นบริษัทที่มีข้อมูลต่อเนื่องกันตั้งแต่ 4 ปีขึ้นไป เพื่อการคำนวณตัวแปรต่าง ๆ เนื่องจากการคำนวณค่าการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรบางตัวจะต้องใช้ข้อมูลย้อนหลัง 1 ปี (n-1) ดังนั้น ข้อมูลตัวแปรที่ใช้ศึกษาของแต่ละบริษัทตัวอย่างจะจำนวนอยู่ระหว่าง 3 – 9 ปีติดต่อกัน สรุปได้จำนวนตัวอย่างทั้งสิ้น 479 บริษัท ประกอบด้วยบริษัทในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ จำนวน 385 บริษัท และ 94 บริษัท ตามลำดับ

3.2 การวัดการเกี่ยกำไร

ผู้วิจัยคำนวณการเกี่ยกำไรตามวิธีของ Tucker and Zarowin (2006) คือ $Corr(\Delta DAC, \Delta PDI)$ และปรับค่าให้เป็นบวก (คูณค่าสหสัมพันธ์ด้วย - 1) เช่นเดียวกับ Gao and Zhang (2015) เพื่อความสะดวกในการวิเคราะห์ กล่าวคือ ค่าสหสัมพันธ์ที่สูงแสดงถึงระดับการเกี่ยกำไรที่สูง ผู้วิจัยคำนวณจำนวนค้งค่างที่เกนปกตด้วยโมเดลของ Kothari et al. (2005) และคำนวณแบบภาคตัดขวาง (Cross-section) เป็นรายปีและปรับเปลี่ยนสินทรัพย์รวมที่ใช้ปรับมูลค่าตัวแปรเป็นค่าเฉลี่ยของสินทรัพย์รวมตามข้อเสนอนะของ (Cheng et al., 2012) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการคำนวณ

3.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

โมเดลสำหรับการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของกรรมกรการอิสระและบริษัทครอบครัวต่อการเกี่ยกำไร เป็นดังนี้

$$SMOOTH_i = \beta_0 + \beta_1 PIND_i + \beta_2 FAM_i + \beta_3 BIG4_i + \beta_4 SIZE_i + \beta_5 LEV_i + Industry_dummy + e_i$$

โดย

$$SMOOTH = -Corr(\Delta DAC, \Delta PDI)$$

PIND = สัดส่วนของกรรมกรการอิสระต่อจำนวนกรรมกรการ

FAM = ตัวแปรหุ่น กำหนดค่าเป็น 1 หากบริษัทมีการถือหุ้นโดยกลุ่มครอบครัวตั้งแต่ร้อยละ 20 ขึ้นไป

BIG4 = ตัวแปรหุ่น ที่กำหนดค่าเป็น 1 หากบริษัทจ้างผู้สอบบัญชีเป็นบริษัทต่างชาติขนาดใหญ่

SIZE = ลอการิทึมธรรมชาติของสินทรัพย์รวม

LEV = อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของเจ้าของ

Industry_dummy = ตัวแปรหุ่นของกลุ่มอุตสาหกรรม

ผู้วิจัยวัดค่ากรรมกรการอิสระด้วยสัดส่วนของกรรมกรการอิสระต่อจำนวนกรรมกรการทั้งหมดตามการวิจัยของ Jaggi et al. (2009) และ Mansor et al. (2013) และพิจารณาว่าบริษัทเป็นครอบครัวหากกลุ่มครอบครัวถือหุ้นตั้งแต่ร้อยละ 20 ขึ้นไปตามการวิจัยของ Jaggi et al. (2009) เนื่องจากตัวแปรของการเกี่ยกำไร (SMOOTH) ของตัวอย่างหนึ่ง ๆ เป็นค่าสหสัมพันธ์สเปียร์แมนสำหรับช่วงเวลาตั้งแต่ 3 ปีขึ้นไป จนถึง 9 ปี เพียง 1 ค่า ดังนั้นตัวแปรอื่น ๆ ของตัวอย่างนั้น ซึ่งประกอบด้วย 1) สัดส่วนของกรรมกรการอิสระต่อจำนวนกรรมกรการ (PIND) 2) การว่าจ้างการตรวจสอบบัญชีโดยสำนักบัญชีต่างชาติขนาดใหญ่ (BIG4) 3) ขนาดของบริษัท (SIZE) และ 4) ระดับการก่อบหนี้ (LEV) จึงเป็นค่าเฉลี่ยของข้อมูลรายปีของแต่ละตัวอย่างในแต่ละช่วงเวลาโดยตรงกับช่วงเวลาการคำนวณการเกี่ยกำไร นอกจากนี้ผู้วิจัยยังทดสอบปฏิสัมพันธ์ระหว่างบริษัทครอบครัวต่อกรรมกรการอิสระ โดยการเพิ่มตัวแปรปฏิสัมพันธ์ (Interaction term : FAM*PIND) ในโมเดลที่วิเคราะห์ด้วย

4. ผลการศึกษา

4.1 สถิติเชิงพรรณนา

จากตาราง 1 กลุ่มตัวอย่างจำนวน 479 บริษัท ประกอบด้วยบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมบริการมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 24 รองลงมาเป็นกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรมประมาณร้อยละ 23 และกลุ่มอสังหาริมทรัพย์ร้อยละ 18 ซึ่งสามกลุ่มนี้คิดเป็นร้อยละ 65 ของทั้งหมด ลำดับถัดไปอีกสี่กลุ่มอุตสาหกรรมมีสัดส่วนไม่เกินร้อยละ 10 กลุ่มเทคโนโลยีมีสัดส่วนน้อยที่สุดคิดเป็นประมาณร้อยละ 7 ของกลุ่มตัวอย่าง

ตาราง 1 จันวนตัวอย่างแยกตามกลุ่มอุตสาหกรรม

อุตสาหกรรม	จันวนตัวอย่าง	ร้อยละ
เกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร	45	9.39
สินค้าอุปโภคบริโภค	48	10.02
สินค้าอุตสาหกรรม	108	22.55
อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	88	18.37
ทรัพยากร	42	8.77
บริการ	115	24.01
เทคโนโลยี	33	6.89
รวม	479	100.00

สถิติเชิงพรรณนาของข้อมูลแสดงไว้ในตาราง 2 พบว่า การเก็ยกำไรมีจันวน 0.700 ซึ่งมีระดับค่อนข้างมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ Leuz et al. (2003) และ Shen and Chih (2007) ที่มีการรายงานระดับการเก็ยกำไรของบริษัทไทยเมื่อปรับค่าแล้วที่ 0.868 และ 0.961 ตามลำดับ ค่าเฉลี่ยของสัดส่วนจันวนกรรมการอิสระของกลุ่มตัวอย่าง มีสัดส่วนประมาณร้อยละ 41 ซึ่งมากกว่าข้อกำหนดของหน่วยงานกำกับดูแลที่กำหนดไว้ 1 ใน 3 หรือ ร้อยละ 33.33 มีบริษัทที่เป็นบริษัทครอบครัวประมาณร้อยละ 67 ของกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างใช้ผู้สอบบัญชีที่เป็นสำนักงานสอบบัญชีต่างชาติขนาดใหญ่ประมาณร้อยละ 55 และมีระดับการก่อกั้นคิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 41 ของสินทรัพย์รวม

ตาราง 2 สถิติเชิงพรรณนา

N = 479	Mean	SD	25%	50%	75%
SMOOTH	0.700	0.374	0.600	0.857	0.950
PIND	0.405	0.074	0.347	0.388	0.444
FAM	0.666	0.472	0.000	1.000	1.000
BIG4	0.546	0.462	0.000	0.667	1.000
SIZE	14.897	1.373	13.880	14.681	15.727
LEV	0.407	0.286	0.239	0.385	0.541

การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ ด้วยค่า Pearson's correlation coefficient ตามที่แสดงไว้ในตาราง 3 มุมล่างซ้าย พบว่าค่าสหสัมพันธ์ที่มีค่าสูงสุดเท่ากับ 0.419 ระหว่างสำนักงานบัญชีต่างชาติขนาดใหญ่กับขนาดของบริษัท อย่างไรก็ตามยังถือว่าเป็นค่าที่ไม่สูงมากกว่า การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ด้วย Spearman's rank correlation coefficient ตามที่แสดงไว้มุมบนขวา พบค่าสหสัมพันธ์สูงที่สุดระหว่างสำนักงานบัญชีต่างชาติขนาดใหญ่กับขนาดบริษัทเช่นเดียวกัน โดยมีค่าสหสัมพันธ์ 0.420 ซึ่งความสัมพันธ์ที่สูงนับว่าเป็นเรื่องปกติที่บริษัทขนาดใหญ่จะวางจ้างสำนักงานสอบบัญชีต่างชาติใหญ่ในการสอบบัญชี ค่าสหสัมพันธ์ของตัวแปรอื่น ๆ โดยเฉพาะระหว่างตัวแปรต้นของการวิเคราะห์ทั้งสองวิธีมีค่าอยู่ระดับต่ำ ซึ่งจะไม่ส่งผลให้เกิดปัญหาตัวแปรต้นมีความสัมพันธ์กันเองในระดับสูง (Multicollinearity) สำหรับการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณในส่วนต่อไป

ตาราง 3 ค่าสหสัมพันธ์ – Pearson's correlation coefficients และ Spearman's rank correlation coefficients

	SMOOTH	PIND	FAM	BIG4	SIZE	LEV
SMOOTH		-0.011	0.045	0.076	0.026	-0.044
PIND	-0.058		0.058	-0.118	-0.068	0.121
FAM	0.028	0.058		-0.202	-0.137	-0.122
BIG4	0.068	-0.107	-0.201		0.420	0.046
SIZE	0.010	-0.030	-0.165	0.419		0.278
LEV	-0.130	0.111	-0.064	0.010	0.128	

4.2 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณโดยแบ่งการวิเคราะห์เป็น 4 โมเดล คือ 1) การวิเคราะห์โดยรวม 2) การวิเคราะห์กลุ่มตัวอย่างที่เป็นบริษัทครอบครัว 3) การวิเคราะห์กลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่บริษัทครอบครัว และ 4) การวิเคราะห์โดยรวมและเพิ่มตัวแปรปฏิสัมพันธ์ระหว่างกรรมการอิสระกับบริษัทครอบครัว (PIND*FAM) ซึ่งผลการวิเคราะห์แสดงในตาราง 4

ในการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณของแต่ละโมเดลนั้น ผู้วิจัยได้ตัดตัวอย่างที่มีค่าตัวแปรผิดปกติ (Outliers) ออกก่อน โดยตัวอย่างที่ผิดปกติพิจารณาจากค่า Cook's D Statistics ของแต่ละโมเดล จากโมเดลที่ 1 การวิเคราะห์พบว่าสัดส่วนของกรรมการอิสระและการเป็นบริษัทครอบครัวไม่มีความสัมพันธ์ต่อการเกี่ยกำไรอย่างนัยสำคัญ การวิเคราะห์เฉพาะกลุ่มตัวอย่างที่เป็นบริษัทครอบครัวของโมเดลที่ 2 พบเช่นกันว่า สัดส่วนของกรรมการอิสระของบริษัทครอบครัวไม่มีความสัมพันธ์อย่างนัยสำคัญต่อระดับการเกี่ยกำไร หรือไม่ส่งผลให้การตกแต่งกำไรลดลง ผลการวิเคราะห์จาก 2 โมเดล สอดคล้องกับงานวิจัยของ Lhaopadchan et al. (2016) ที่พบว่าสัดส่วนของกรรมการอิสระไม่ส่งผลให้การตกแต่งบัญชีด้วยจำนวนคงค้างของบริษัทจดทะเบียนของไทยลดลง อาจตีความได้ว่าความมีประสิทธิภาพของกรรมการอิสระมีน้อยในภาพรวมหรือในบริษัทครอบครัวซึ่งอาจเป็นผลจากอิทธิพลของกลุ่มสมาชิกครอบครัวที่มีต่อการตัดสินใจต่าง ๆ ของกรรมการอิสระ อย่างไรก็ตาม ผลการวิเคราะห์พบหลักฐานเพียงตัวแปรควบคุมคือ ระดับการก่อก่อนที่มีความสัมพันธ์เชิงลบต่อการเกี่ยกำไรอย่างนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 (t-stats = -2.63) หรืออีกนัยหนึ่งบริษัทครอบครัวที่มีระดับการก่อก่อนสูงจะมีการเกี่ยกำไรน้อยกว่าบริษัทครอบครัวที่มีระดับการก่อก่อนต่ำกว่า

การวิเคราะห์กลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่บริษัทครอบครัวในโมเดลที่ 3 ผลการวิเคราะห์พบว่า สัดส่วนของกรรมการอิสระต่อจำนวนกรรมการมีความสัมพันธ์เชิงลบต่อการเกี่ยกำไรอย่างนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (t-stats = -2.34) ซึ่งแปลผลได้ว่าการมีกรรมการอิสระในสัดส่วนที่มากขึ้นสามารถยับยั้งการเกี่ยกำไรของบริษัทได้หรือกรรมการอิสระมีประสิทธิภาพในการกำกับดูแลการรายงานทางการเงินของกิจการ

ตาราง 4 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

	โมเดล 1		โมเดล 2		โมเดล 3		โมเดล 4	
	Coef. (Std. Error)	t-stats (p-value)	Coef. (Std. Error)	t-stats (p-value)	Coef. (Std. Error)	t-stats (p-value)	Coef. (Std. Error)	t-stats (p-value)
PIND	-0.079 (0.197)	-0.40 (0.687)	0.075 (0.310)	0.24 (0.810)	-1.053 (0.450)	-2.34* (0.021)	-0.757 (0.353)	-2.15*
FAM	0.036 (0.032)	1.12 (0.265)	- -	- -	- -	- -	-0.304 (0.171)	-1.78 (0.076)
PIND*FAM	- -	- -	- -	- -	- -	- -	0.859 (0.420)	2.04* (0.042)
BIG4	0.049 (0.035)	1.40 (0.164)	0.032 (0.053)	0.60 (0.553)	0.130 (0.083)	1.57 (0.120)	0.059 (0.035)	1.67 (0.096)
SIZE	-0.017 (0.012)	-1.40 (0.163)	-0.005 (0.020)	-0.23 (0.819)	-0.012 (0.023)	-0.53 (0.597)	-0.014 (0.012)	-1.16 (0.246)
LEV	-0.074 (0.076)	-0.98 (0.330)	-0.184 (0.070)	-2.63** (0.009)	0.134 (0.155)	0.86 (0.392)	-0.060 (0.077)	-0.77 (0.441)
Constant	1.083 (0.198)	5.47*** (0.000)	0.884 (0.332)	2.66** (0.008)	1.220 (0.405)	3.01** (0.003)	1.298 (0.226)	5.74*** (0.000)
Industry_Dummy	Incl.		Incl.		Incl.		Incl.	
df	431		283		117		430	
Adj. R ²	0.013		0.013		0.059		0.022	
F-stats	1.522		1.373		1.80		1.82	
p-value	0.120		0.192		0.068		0.043	

หมายเหตุ: *p<0.05, ** p<0.01, *** p<0.001

การวิเคราะห์โดยการเพิ่มตัวแปรปฏิสัมพันธ์ระหว่างสัดส่วนของกรรมการอิสระต่อจำนวนกรรมการกับบริษัทที่เป็นกลุ่มครอบครัวในโมเดลที่ 4 ผลการวิเคราะห์ แสดงให้เห็นว่า สัดส่วนของกรรมการอิสระมีความสัมพันธ์เชิงลบต่อการเกี่ยกำไรอย่างเป็นนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (t-stats = -2.15) เมื่อตัวอย่างเป็นบริษัทที่ไม่ใช่บริษัทครอบครัว (ตัวแปร FAM ของตัวแปรปฏิสัมพันธ์ มีค่า = 0) ดังนั้นการเพิ่มสัดส่วนของกรรมการอิสระจะช่วยลดการเกี่ยกำไรได้ในบริษัทที่ไม่ใช่บริษัทครอบครัว นอกจากนี้ยังพบว่า ตัวแปรปฏิสัมพันธ์ มีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อการเกี่ยกำไรอย่างเป็นนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (t-stats = 2.04) สำหรับตัวอย่างที่เป็นกลุ่มครอบครัว (ตัวแปร FAM ของตัวแปรปฏิสัมพันธ์ มีค่า = 1) ซึ่งตรงข้ามกับตัวแปรสัดส่วนกรรมการอิสระ ดังนั้นการเพิ่มขึ้นของสัดส่วนของกรรมการอิสระในบริษัทครอบครัวจะไม่ส่งผลต่อการลดลงของเกี่ยกำไรโดยรวม กล่าวคือ การเกี่ยกำไรจะมีค่าเพิ่มขึ้น 0.102 (-0.757 + 0.859) ในบริษัทครอบครัว ซึ่งแปลความได้ว่า บริษัทที่มีการถือหุ้นโดยกลุ่มครอบครัวนั้น ส่งผลทางลบต่อประสิทธิภาพของกรรมการอิสระในการกำกับดูแลการรายงานทางการเงิน

จากผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของกลไกการกำกับดูแลกิจการที่ดีด้วยกรรมการอิสระต่อคุณภาพของข้อมูลทางการเงินบัญชีสำหรับบริษัทจดทะเบียนของไทย จะเห็นได้ว่ามีความสอดคล้องกับผลการศึกษาในประเทศ ฮองกง และ มาเลเซีย ของ Jaggi et al. (2009) และ Mansor et al. (2013) กล่าวคือ กรรมการอิสระเป็นกลไกที่จะช่วยเพิ่มคุณภาพของข้อมูลทางการเงินบัญชีได้ในระดับหนึ่งโดยสามารถลดการตกแต่งบัญชีโดยการเกี่ยกำไรได้โดยเฉพาะบริษัท

ที่ไมไ้บริษัทครอบครัว แต่ความมีประสิทธิผลมีแนวโน้มลดลงหรือหมดไปเมื่อมีการนำกลไกนี้ไปไ้ใช้บริษัทที่มีการถือหุ้นใหญ่โดยกลุ่มครอบครัวซึ่งอาจเกิดปัญหาในการถ่วงดุลอำนาจและส่งผลต่อการตัดสินใจต่าง ๆ ของกรรมการอิสระ

6. สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

กรรมการอิสระจัดว่ามีบทบาทสำคัญในการกำกับดูแลกิจการ ซึ่งรวมถึงการกำกับดูแลกระบวนการของการรายงานทางการเงิน ซึ่งมีวัตถุประสงค์ให้กรรมการอิสระใช้ดุลยพินิจในการตัดสินใจต่าง ๆ ได้อย่างอิสระโดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของผู้มีส่วนได้เสียในหลายกลุ่ม และไม่ตกอยู่ในอิทธิพลของบุคคลใดโดยเฉพาะ อย่างไรก็ตามลักษณะโครงสร้างการถือหุ้นโดยเฉพาะบริษัทที่มีการถือหุ้นโดยกลุ่มครอบครัวอาจส่งผลต่อประสิทธิภาพของคณะกรรมการอิสระเพราะอาจเกิดปัญหาเรื่องการถ่วงดุลอำนาจได้

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของกลไกการกำกับดูแลกิจการที่ดี จากการกำหนดให้มีกรรมการอิสระในคณะกรรมการบริษัทต่อคุณภาพของการรายงานทางการเงินโดยวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของกรรมการอิสระต่อการเกี่ยก่าไร และศึกษาผลกระทบของบริษัทครอบครัวต่อประสิทธิผลของกรรมการอิสระของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและตลาด เอ็ม เอ ไอ การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ได้รวมตัวแปรควบคุมประกอบด้วย การว่าจ้างสำนักงานสอบบัญชีต่างชาติขนาดใหญ่ในการสอบบัญชี ขนาดของบริษัท ระดับการก่อกันี้ และประเภทอุตสาหกรรม

จากการศึกษาพบว่า ในภาพรวม กรรมการอิสระไม่มีความสัมพันธ์กับระดับการเกี่ยก่าไรของบริษัท หรืออีกนัยหนึ่งกรรมการอิสระไม่ส่งผลต่อคุณภาพของตัวเลขทางการเงินที่วัดด้วยการเกี่ยก่าไรอย่างเป็นนัยสำคัญ อย่างไรก็ตามกรรมการอิสระมีประสิทธิผลในการลดการเกี่ยก่าไรในบริษัทที่ไมไ้ใช้บริษัทครอบครัว กล่าวคือการเพิ่มสัดส่วนกรรมการอิสระในบริษัทที่ไมไ้ใช้บริษัทครอบครัวจะส่งผลในการลดการเกี่ยก่าไรได้ส่งผลให้คุณภาพข้อมูลทางการเงินที่ดีขึ้น ในขณะที่บริษัทครอบครัวส่งอิทธิพลทางลบต่อประสิทธิผลการกำกับดูแลของกรรมการอิสระ

โดยสรุป กรรมการอิสระในสภาพแวดล้อมทางธุรกิจของประเทศไทยยังนับเป็นกลไกที่มีบทบาทสำคัญในการกำกับดูแลกิจการโดยเฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับการรายงานทางการเงินของบริษัทจดทะเบียนเมื่อนำมาถือปฏิบัติในระดับหนึ่งโดยเฉพาะบริษัทที่ไมไ้ใช้บริษัทครอบครัว แต่ความมีประสิทธิผลมีแนวโน้มลดลงหรือหมดไปเมื่อมีการนำกลไกนี้ไปไ้ใช้บริษัทที่มีการถือหุ้นใหญ่โดยกลุ่มครอบครัวซึ่งอาจเกิดปัญหาในการถ่วงดุลอำนาจและส่งผลต่อการตัดสินใจต่าง ๆ ของกรรมการอิสระ การมุ่งเน้นให้มีการเพิ่มสัดส่วนของกรรมการอิสระให้มากขึ้นอาจไม่เพียงพอ อาจต้องบังคับใช้เป็นกฎข้อบังคับให้มากขึ้นด้วย

เอกสารอ้างอิง

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2555). *กรรมการอิสระและกรรมการตรวจสอบ*. สืบค้นเมื่อวันที่ 22 กรกฎาคม 2562,

จาก https://www.set.or.th/th/regulations/simplified_regulations/AC_ID_p1.html?printable=true

วรวิทย์ เพ็ชรธึน และสุภาพร ดอกไม้ทอง. (2562). ความสัมพันธ์ของการกำกับดูแลกิจการที่ดีกับการตกแต่งบัญชี :

หลักฐานจากบริษัทจดทะเบียนของไทย. *วารสารบริหารธุรกิจ เศรษฐศาสตร์และการสื่อสาร*, 14(3),

133-145.

Bradbury, M., Mak, Y. T., & Tan, S. (2006). Board characteristics, audit committee characteristics and abnormal accruals. *Pacific accounting review*, 18(2), 47-68.

- Chen, X., Cheng, Q., & Wang, X. (2015). Does increased board independence reduce earnings management? Evidence from recent regulatory reforms. *Review of Accounting Studies*, 20(2), 899-933.
- Cheng, A. C. S., Liu, Z. C., & Thomas, W. (2012). Abnormal Accrual Estimates and Evidence of Mispricing. *Journal of Business Finance & Accounting*, 39(1-2), 1-34. doi: 10.1111/j.1468-5957.2011.02274.x
- Copeland, R. M. (1968). Income smoothing. *Journal of accounting research*, 6, 101-116.
- Dechow, P. M., Sloan, R. G., & Sweeney, A. P. (1995). Detecting earnings management. *The accounting review*, 70(2), 193-225.
- Eckel, N. (1981). The Income Smoothing Hypothesis Revisited. *Abacus*, 17(1), 28-40.
- Gao, L., & Zhang, J. H. (2015). Firms' earnings smoothing, corporate social responsibility, and valuation. *Journal of Corporate Finance*, 32, 108-127.
- Graham, J. R., Harvey, C. R., & Rajgopal, S. (2005). The economic implications of corporate financial reporting. *Journal of accounting and economics*, 40(1-3), 3-73.
- Hutchinson, M. R., Percy, M., & Erkurtoglu, L. (2008). An investigation of the association between corporate governance, earnings management and the effect of governance reforms. *Accounting Research Journal*, 21(3).
- Jaggi, B., Leung, S., & Gul, F. (2009). Family control, board independence and earnings management: Evidence based on Hong Kong firms. *Journal of Accounting and Public Policy*, 28(4), 281-300.
- Jones, J. J. (1991). Earnings management during import relief investigations. *Journal of accounting research*, 29(2), 193-228.
- Klein, A. (2002). Audit committee, board of director characteristics, and earnings management. *Journal of accounting and economics*, 33(3), 375-400.
- Kothari, S. P., Leone, A. J., & Wasley, C. E. (2005). Performance matched discretionary accrual measures. *Journal of accounting and economics*, 39(1), 163-197.
- Leuz, C., Nanda, D., & Wysocki, P. D. (2003). Earnings management and investor protection: an international comparison. *Journal of financial economics*, 69(3), 505-527.
- Levitt, A. (1998). The numbers game. *The CPA Journal*, 68(12), 14-19.
- Lhaopadchan, S., Budsaratagoon, P., & Hillier, D. (2016). Earnings Management, Corporate Governance and Insider Trading: Evidence from Thailand. *Chulalongkorn Business Review*, 38(3), 107-156.
- Mansor, N., Che-Ahmad, A., Ahmad-Zaluki, N., & Osman, A. (2013). Corporate governance and earnings management: A study on the Malaysian family and non-family owned PLCs. *Procedia Economics and Finance*, 7, 221-229.

- Monetary Authority of Singapore. (2012). Code of Corporate Governance. Retrieved July 22, 2019 from https://www.mas.gov.sg/-/media/MAS/resource/fin_development/corporate_governance/CGCRevisedCodeofCorporateGovernance3May2012.pdf
- Peasnell, K. V., Pope, P. F., & Young, S. (2005). Board monitoring and earnings management: Do outside directors influence abnormal accruals? *Journal of Business Finance & Accounting*, 32(7-8), 1311-1346.
- Persons, O. S. (2006). Corporate governance in Thailand: what has been done since the 1997 financial crisis? *International Journal of Disclosure and Governance*, 3(4), 288-305.
- Prencipe, A., & Bar-Yosef, S. (2011). Corporate governance and earnings management in family-controlled companies. *Journal of Accounting, Auditing & Finance*, 26(2), 199-227.
- Securities Commission Malaysia. (2017). Malaysian Code On Corporate Governance. Retrieved July 22, 2019 from <https://www.sc.com.my/api/documentms/download.ashx?id=70a5568b-1937-4d2b-8cbf-3aefed112c0a>
- Shen, C. H., & Chih, H. L. (2007). Earnings management and corporate governance in Asia's emerging markets. *Corporate Governance: An International Review*, 15(5), 999-1021.
- Thoopsamut, W., & Jaikengkit, A. (2009). Audit committee characteristics, audit firm size and quarterly earnings management in Thailand. *Oxford Journal*, 8(1), 3-12.
- Tucker, J. W., & Zarowin, P. A. (2006). Does income smoothing improve earnings informativeness? *The accounting review*, 81(1), 251-270.